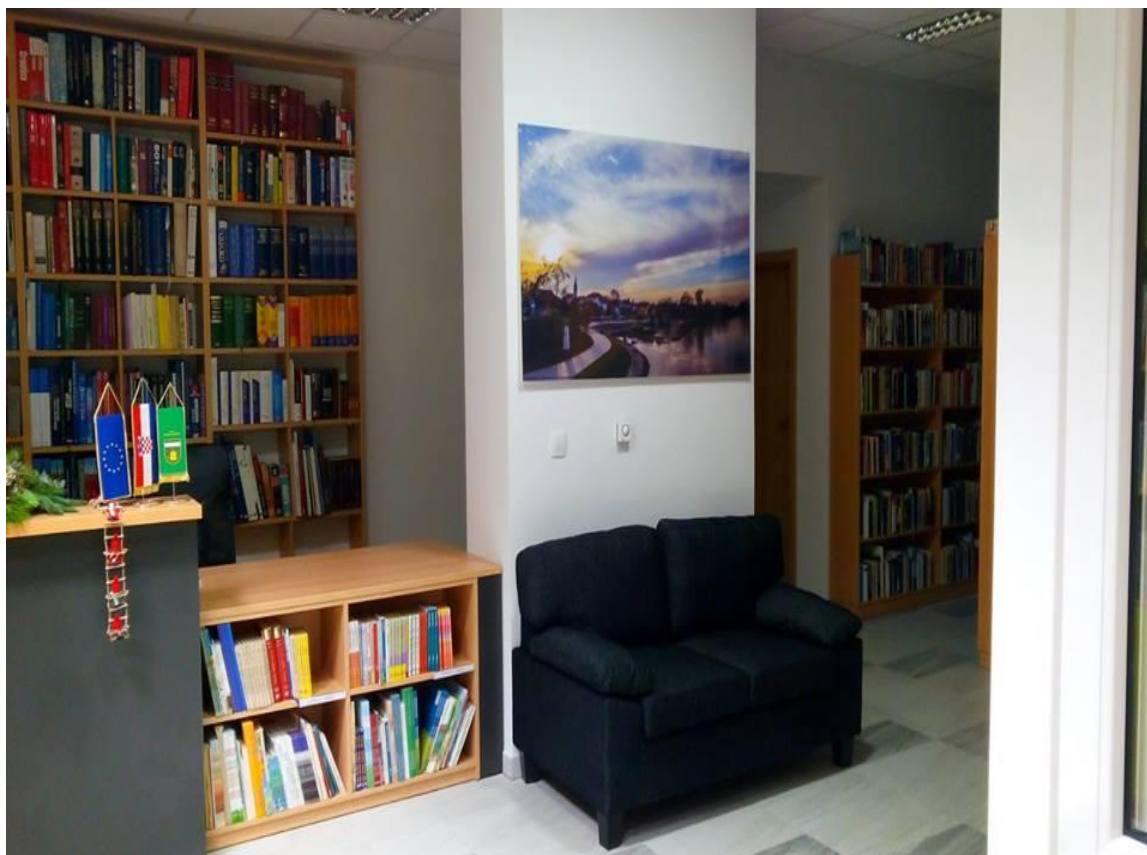

Izvešće o radu i poslovanju Gradske knjižnice i čitaonice Mursko Središće u 2020. godini

1. Uvod

Gradska knjižnica i čitaonica Mursko Središće samostalna je kulturna ustanova osnovana 1999. godine. Knjižnica nabavlja, stručno obrađuje, čuva i daje na korištenje knjižničnu građu u tradicionalnim oblicima i u suvremenim elektroničkim medijima te služi poticanju i širenju općeg obrazovanja, promicanju pismenosti i kulture čitanja, informiranju i stjecanju znanja, trajnom usavršavanju i učenju. Kako bi knjižnica ostvarila zadaće koje joj se nalažu u 21. stoljeću, potrebno je osigurati prostorne i tehničke uvjete za pružanje i neprestano razvijanje knjižničnih usluga.

Gradska knjižnica nije temelj društva, već njegov proizvod, stoga bi trebala moći prepoznati i pratiti promjene u društvu, u svojoj okolini i u svom vremenu te se aktivno uključivati u njih kako bi se pozicionirala u lokalnoj zajednici kao mjestu koje simbolizira znanje i kao mjesto susreta.

Knjižnica je krajem 2016. godine u sklopu projekta obnove zgrade Centra za kulturu u potpunosti renovirana, obnovljena, novo opremljena te je proširena s postojećih 68m² na 177m². Time je knjižnica dobila odjel za djecu, odjel za mlade, odjel za odrasle koji je podijeljen u dva dijela, malu čitaonicu, posudbeni i informacijski dio, mjesto (police) za smještaj referentne građe i zavičajne zbirke, te multimedijalnu dvoranu od 43m² (od 177m²) koja je prostorno (vratima) odvojena od ostatka knjižnice. Unatoč jako dobroj suradnji s Gradskom upravom te uspješnoj i kvalitetnoj realizaciji projekta treba napomenuti da je, zajedno s prostorom multimedijalne dvorane, zadovoljeno tek 62% Standarda za narodne knjižnice u pogledu prostora – prema broju stanovnika. Projekt je financiran od strane Grada Mursko Središće, Ministarstva kulture te jednim manjim dijelom Međimurske županije. Novi prostori pozitivno su utjecali na razvoj Knjižnice u smjeru vlastitog pozicioniranja kao mjesta susreta tj. trećeg prostora zajednice.

2020. godina bila je godina izazova i promjena. Prve strože preporuke, mjere i obveze za sprečavanje širenja COVID 19 virusa počinju u ožujku. Voditeljica Ivana Sakač (mag.informatol.) zaposlena je do ožujka na radno vrijeme od 6 sati, a od travnja na puno radno vrijeme od 8 sati. Gradska knjižnica i čitaonica Mursko Središće zatvara svoja vrata za korisnike 16. ožujka 2020. do 27. travnja 2020. U tom periodu obavljaju se poslovi stručne obrade građe, neposrednog uvida u knjižnični fond i pročišćavanje fonda kao i ostali poslovi.

27. travnja Knjižnica, uz puno i novo radno vrijeme, otvara svoja vrata korisnicima uz pridržavanje strogih epidemioloških mjera i preporuka Grada, Nacionalnog stožera, Županijskog stožera i Naputka za rad hrvatskih knjižnica za vrijeme pandemije bolesti COVID-19 Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Grad Mursko Središće osigurao je potrebne dezinficijense, zaštitne maske, kutije te pleksiglas zaštitu na posudbenom pultu u svrhu normalnog i sigurnog rada Knjižnice. Korisnici vraćenu građu ponajprije odlažu u kutije za povrat nakon čega se ona dezinficira (uzimajući u obzir materijal građe) i stavlja u karantenu na 72 sata. Korisnici i osoblje knjižnice pridržavaju se obveze nošenja maski, držanja propisanog razmaka, broja osoba koje smiju odjednom biti u prostorima Knjižnice, obaveznog korištenja dezinficijensa, a prostor Knjižnice redovito se dezinficira. Sve aktivnosti koje su bile planirane, a vezane su za okupljanje većeg broja ljudi u prostoru Knjižnice, prolongirane su. Korišteni su telekomunikacijski kanali, web 2.0 alati (poput društvenih mreža) te e-mail kao primarno sredstvo komunikacije s korisnicima i javnošću, a s u svrhu informiranja, rezervacija, produženja građe, rješavanje informacijskih upita i nabave građe. Aktivnosti koje su se provodile nakon početka pandemije održane su u virtualnom prostoru ili vani na otvorenom. Uzimajući u obzir promjene koje su nastale u društvu izazvane epidemijom, zatvaranje granica, brige za zdravlje, samoizolacija i izolacija naših korisnika i njihove potrebe za čitanjem uz minimalan broj dolazaka u Knjižnicu, korisnicima je omogućena posudba 5 primjeraka građe na jednu člansku iskaznicu.

Kako bi se Knjižnica prilagodila informacijsko-tehnološkim promjenama, uspješno pratila trendove i osigurala izvrsnost poslovanja te olakšala korisnicima pristup, Grad Mursko Središće omogućio je nabavu i osigurao potporu za instalaciju i podešavanje programske podrške ZaKi. Cilj je olakšati korisnicima pristup uslugama i izvorima kroz unos cjelokupnog fonda Knjižnice u online katalog, automatiziranu posudbu, mogućnost online rezervacije, postojećim i potencijalnim korisnicima omogućiti uvid u svu građu koju Knjižnica posjeduje i bez dolaska u Knjižnicu, međuknjižničnu posudbu građe koju Knjižnica nema u svom fondu te ZaKi book aplikacijom omogućiti posudbu e-knjiga.

Zbog radnog vremena Knjižnice, nedostatka stručnih osoba i obima svakodnevnih poslova, Knjižnica još uvijek nije stručno uređena u ključnim segmentima: nema u potpunosti ispunjen knjižnični katalog, nema automatiziranu posudbu i nisu provedeni revizija i otpis fonda u skladu s Pravilnikom o reviziji i otpisu knjižnične građe (NN 21/02). Automatizacija poslovanja, revizija kao i izrada mrežne stranice uvršteni su u četverogodišnji plan rada.

2. Članovi

U **2020.** godini u Knjižnicu je upisano **620** članova što je za 66 člana manje nego u 2019. godini.

Iako je broj učlanjenih i dalje razmjeran broju učlanjenih prethodnih godina, razlog smanjenju broja učlanjenih u odnosu na prethodnu 2019. godinu nalazimo u zatvorenosti Knjižnice za korisnike od 16. ožujka do 27. travnja, epidemiološkoj situaciji u lokalnoj i široj zajednici, zatvaranju granica unutar države i izvan (kao knjižnica smještena uz samu granicu korisnici Knjižnice su i izvan granica RH) te u nemogućnosti održavanja redovnih animacijskih, kulturnih, kreativnih, obrazovnih i ostalih aktivnosti.

Više od polovice članova čine **djeca (457 člana ili 73,71%)**, zatim slijede **odrasli (137 člana ili 22,10%)**, i dalje je najmanje mladih (**26 člana ili 4,19%**). Broj ukupno upisanih **ženskih osoba bio je 336**, a broj ukupno upisanih **muških osoba bio je 284**.

3. Nabava knjiga i ostale građe

U 2020. godini prinovljen je ukupno **521** svezak knjižne i neknjižne građe. Kupljeno je **463** naslova (2 naslova manje nego u 2019. godini), dok je iz otkupa Ministarstva kulture pristiglo **39** svezaka (58 naslova manje nego u 2019. godini). Od darovanih knjiga upisano je **19** svezaka (7 više nego u 2019. godini). Nije nabavljena ni jedna jedinica AV građe.

(v. *Tablica 1*)

Knjižnica je u 2020. godini bila pretplaćena na sljedeću periodiku: Jutarnji list, Meridijani, Međimurje, Međimurske novine, Umirovljenički list, Vatrogasni list, Moj planet i Prvi izbor.

Tablica 1. Broj i vrijednost nabavljenih knjiga

NAČIN NABAVE	BROJ SVEZAKA	VRIJEDNOST/kn
OTKUP	39	4 737,50
KUPNJA	463	41 206,05
DAR	19	3 311,79
UKUPNO(KNJIŽNA GRAĐA)	521	49 255,34
AV GRAĐA	0	0
SVEUKUPNO	521	49 255,34

4. Stanje i struktura knjižničnog fonda

U 2020. godini u inventarnu knjigu knjižne građe upisano je ukupno **521** svezaka knjižne građe. Procjenjuje se da je trenutno ukupno stanje fonda oko 23271 svezaka knjiga. Iako je revizija prijeko potrebna (kako bi se utvrdilo stvarno stanje knjižnog fonda) do daljnjeg se ne može provesti zbog nedostatka stručnih osoba. Iz aktivnog knjižnog fonda tijekom godine fizički se izdvajala dotrajala i uništena građa za otpis. Što se tiče broja primjeraka AV građe, stanje fonda na kraju 2019. godine iznosilo je oko 218 primjeraka, a u 2020. godini nije nabavljen ni jedan primjerak AV građe. Revizija AV građe također nije provedena godinama. Putem natječaja Ministarstva kulture za nabavu knjižne i neknjižne odobrena su financijska sredstva za nabavu građe kako bi se mogla osigurati aktualnost knjižnog fonda i nabava AV građe te kako bi se osigurao kvalitetan fond koji prati potrebe lokalne zajednice. Knjižnica je u 2020. godini od Osnivača (Garda Mursko Središće) i Ministarstva kulture dobila ukupno 45 000,00 kuna (u omjeru 50/50) za nabavu knjižnične građe.

5. Broj posjeta posuđivača knjiga

Prema godišnjoj statistici u 2020. godini zabilježeno je ukupno 5 134 posjeta. Valja istaknuti kako je zbog epidemioloških mjera broj korisnika u Knjižnici bio ograničen.

6. Broj posuđenih knjiga

U 2020. godini posuđen je 9931 primjerak građe.

Najviše knjiga posudila su djeca i odrasli, a najmanje mladi. (v. *Tablica 2.*)

Tablica 2. Broj posuđenih knjiga u 2020. godini

STRUKTURA	BROJ SVEZAKA	%
DJECA	4 576	46,08%
MLADEŽ	1 080	10,87%
ODRASLI	4 275	43,05%
UKUPNO	9 931	100 %

Najviše se čita beletristika, slijedi književnost za djecu i slikovnice, a najmanje stručna literatura.(v. *Tablica 3.*)

Tablica 3. Posudba knjiga i struktura posudbe u 2020. godini

KATEGORIJA GRAĐE	BR. POSUĐENIH SV. U 2020. GODINI	%
BELETRISTIKA	4006	40,34 %
KNJIŽEVNOST ZA DJECU	2839	28,59%
ZNANSTVENA I STRUČNA LITERATURA	1080	10,87%
SLIKOVNICE	2006	20,20%
UKUPNO	9 931	100 %

Valja napomenuti da roditelji uzimaju literaturu za sebe na članske iskaznice svoje djece zbog cijene članarine te ukoliko bismo napravili zabranu posudbe takve vrste utjecali bismo na pad čitanja ove populacije što dakako ne želimo, već se prilagođavamo okolini u kojoj djelujemo i na taj način potičemo čitanje. Besplatne članske iskaznice za djecu koje je osigurao Grad Mursko Središće namijenjene su samo djeci.

7. Animacijske aktivnosti

Knjižnica je 2020. godinu započela redovitim animacijskim, informacijskim i edukativnim aktivnostima koje su održane u prostorima Knjižnice i izvan Knjižnice. Osim svakodnevnih poslova, kao i prošle godine nastavljena je izrazito dobra suradnja s dječjim vrtićima s područja Grada Mursko Središće (i onima sa šireg područja), OŠ Mursko Središće, s udrugom Serjojske mame i bebe, s Društvom „Naša djeca“ Mursko Središće te roditeljima, volonterima i stručnjacima iz kulturno, sportsko i odgojno obrazovnih područja. Na taj se način nastoji širiti radost čitanja i stjecanje vještine neophodnih za cjeloživotno učenje.

Grad Mursko Središće osigurao je i u 2020. godini besplatnu članarinu za djecu vrtićke dobi i prvih razreda osnovne škole. Besplatnim članskim iskaznicama za najmlađe olakšava se pristup djelima mašte, informacijskim, edukacijskim sadržajima i uslugama Knjižnice te im se tako omogućava jednakost i pravo svakog djeteta na slobodan i besplatan pristup građi, informacijama i programima.

Zbog COVID-19 epidemiološke situacije većina planiranih redovitih aktivnosti nije se mogla održati u prostorima Knjižnice i suradnih ustanova, no Knjižnica se nastojala prilagoditi te je organizirano nekoliko aktivnosti u virtualnom prostoru i izvan Knjižnice.

Prilagođen program za Noć knjige *S knjigom nisi izoliran* održan je preko Zoom aplikacije. Manifestacija Mjesec hrvatske knjige bila je posvećena planetu Zemlji pod motom *Razlistaj se*. Nacionalni kviz za poticanje čitanja *Istraživači planeta Z* održan je online te su sudionici morali proučiti provjerene online izvore informacija. U kvizu su sudjelovala djeca viših razreda osnovnih škola, a za pobjednika je osigurana besplatna članska iskaznica za 2021. godinu. Povodom Mjeseca hrvatske knjige, u suradnji s Međimurskom prirodom – Javnom ustanovom za zaštitu prirode, knjižnicom Srednje škole Prelog i uz podršku Grada, objavljen je istraživačko-ekološki natječaj *Razlistaj se u međimurskoj prirodi*. Natječaj je bio namijenjen djeci i mladima od 6 do 16 godina starosti, bez obzira na mjesto stanovanja ili članstvo u knjižnici. Sudjelovanje je bilo omogućeno samostalno ili u paru, a pravo na sudjelovanje imali su svi koji su točno riješili pet postavljenih zadataka te izradili i poslali PP prezentaciju. Zadaci su postavljeni na način da kod djece i mladih potaknu želju za čitanjem, istraživanjem i odlaskom u prirodu, koriste informacijsko-komunikacijsku tehnologiju, druže se i raduju njegujući pritom posebnosti Serjojskog kraja.

Zadaci su uključivali bilježenje vodostaja rijeke Mure, pronalaženje i posjet jednoj od retencija Međimurja, pronalazak 3 invanzivnih vrsta, pronalazak i posjet jednoj hladi te pronalazak "tragova" dabra. Jona Jakšić, Gita Radiković i Jakov Virč uspješno su odradili sve zadatke, proglašeni su pobjednicima i bogato nagrađeni nagradama koje su osigurali organizatori.

Valja istaknuti kako Knjižnica još uvijek nema svoju mrežnu stranicu koja je prijeko potrebna za vidljivost Knjižnice i komunikaciju sa zajednicom i korisnicima pogotovo u doba Covid-19 pandemije. Umjesto toga Knjižnica koristi Facebook stranicu putem koje je olakšana komunikacija s korisnicima kao i promocija same knjižnice i kulture čitanja. Izrazito dobro prihvaćenom i korisnom pokazala se Lista noviteta koja korisnicima daje uvid u nova izdanja kao i informacije (poput anotacija i izgleda knjige) o samim knjigama. Iako su financijske mogućnosti skromne uloženi su trud u održavanje animacijskih aktivnosti za koje nije potreban novac. Na taj se način i dalje nastojalo približiti knjižnicu našim sumještanima, posebice najmlađima te našim članovima. Obzirom na slabiju zastupljenost mladih u strukturi članstva jedan od dugoročnih ciljeva Knjižnice je pružanje kvalitetnih usluga za mlade kroz osiguravanje srdačnog, ugodnog, sigurnog i poticajnog okruženja te kvalitetna informacijsko tehnološka rješenja i usluge.

8. Financijsko poslovanje

Podaci o financijskom poslovanju Gradske knjižnice i čitaonice Mursko Središće za 2020. godinu dobiveni su od gospođe Ružice Žganec, referenta za financije.

Financijsko poslovanje ostvareno je okvirima financijskog plana i izmjena za 2020. godinu.

Ukupni prihodi iznose 186.019,88 kn, od čega iz proračuna Grada Mursko Središće 150.387,13 kn, a Ministarstva kulture Republike Hrvatske 22.500,00 kn.

Vlastiti prihod od članarine 12.605,00 iznosi , a ostali prihodi iznose 527,75kn.

Izdaci za zaposlene iznose 112.833,14 kn.

Na materijalne troškove utrošeno je 27.150,20 kn, a financijski izdaci iznose 906,55 kn.

Izdaci za nabavu proizvedene dugotrajne imovine ukupno iznose 44.717,87 kn.